

Preek ds. T.J. Keegstra – H.C. Zondag 5

Ps. 40 : 1, 2, 3

Ps. 86 : 2, 4

Ps. 5 : 1, 3, 5

Ps. 5 : 9, 10

Gez. 17 : 1, 2, 3, 4, 5

Lezen: Ezechiël 16 : 1 - 37 en 58 - 63

Tekst: H.C. Zondag 5

Gemeente van de Here Jezus, broeders en zusters,

Vandaag de eerste van de zondagen die Gods verlossing bezingen.

Maar valt hij niet tegen?

De toon is nog even zwaar als bij zondag 4: "God wil dat aan zijn gerechtigheid wordt voldaan.

Daarom moeten we of zelf of door een ander volkomen betalen."

Dat 'betalen' betekent opnieuw moeite voor ons vlees.

Velen hebben daarom tegen de opzet van deze zondag geprotesteerd.

De zondagen 5 en 6 zouden de zwakke plek van ons leerboek zijn.

Ze zouden een scholastische aanloop vormen.

Door Gods Woord logisch te willen beredeneren en in een sluitend systeem te vatten.

Voor kinderen zou dat 'te veel van het goede' zijn.

Op de catechisatie zou je ze moeten overslaan.

In ieder geval zouden ze na de zondagen 11-19 behandeld moeten worden.

Waarom?

Uiteindelijk omdat deze zondagen er bij ons willen inhameren dat Gods verlossing puur een zaak van genade is.

Ze leren ons het 'sola gratia' van de Reformatie spellen.

En daar wil men steeds minder aan.

Men meent het zelf te kunnen.

Zelf het kwaad te kunnen overwinnen.

Zelf de wereld te kunnen vernieuwen.

De moderne mens heeft het afgeleerd zich te vernederen.

Daarom worden deze zondagen afgewezen.

Alleen als we kinderlijk geloven, zijn we blij met hen.

Dan willen we ze ook onze kinderen niet onthouden.

We zouden hen van veel troost beroven. Want ze leren hier zien hoe geweldig de HERE is: Dezelfde die Hij is en was en wezen zal.

Dat was de troost van de zondagen 2-4.

In dat spoor gaat deze zondag verder.

De God van onze verlossing is niet opeens een andere God.

Hij is nog de God die op zijn stuk bleef staan omdat Hij naar de bruiloft wil. Daar kunnen we het te kwaad mee krijgen.

Het doet tegelijk op de juiste toonhoogte zingen: Niet ons, o HEER, niet ons, uw naam alleen geef eer!

Ik vat de tekst zo samen:

Alleen door Gods vasthoudende liefde wordt de aarde weer een paradijs

We horen van:

1. Gehandhaafde liefde
2. Gefrustreerde liefde
3. Gevende liefde

Broeders en zusters, jongens en meisjes.

1. God is God!

De ene God die van geen wankelen weet.

De onveranderlijk Getrouwe, die Dezelfde is en blijft in genade en gericht. Dat is rijk. God is dezelfde als in het begin.

Het betekent ook grote schrik, want God gaat voor onze ontrouw niet opzij. Hij blijft zo op zijn stuk staan, dat Hij naar zijn rechtvaardig oordeel over ons tijdelijke straffen doet komen. En als het moet ook de eeuwige!

Maar als dat zo is -en u gelooft toch dat het zo is- dan klemmt de vraag, hoe het weer goed kan komen tussen God en ons.

"Hoe kunnen we aan deze straf ontkomen en weer in genade aangenomen worden?"

Dat lijkt na zondag 4 een gewaagde vraag.

Het is een gelovige vraag.

Een vraag naar het hart van God.

Want ook Hij wil niets liever dan dat het weer goed zal worden..

Beloofde Hij niet zijn Zoon te geven?

God is niet veranderd.

Hij wil deze aarde nog altijd tot een paradijs maken.

Zijn tent op aarde, dat is zijn lieve lust.

Als zijn kinderen daarom vragen hoe het weer goed kan komen, dan vindt dat weerklink in zijn hart.

Daar staan ze: Die revolutionaire / oproerige kinderen die de deur van zijn paleis achter zich dicht smeten en zeiden: U ziet ons nooit terug!

Ze hebben zich door zijn Geest zo laten overtuigen dat ook zij het weer goed willen hebben: helemaal goed. Kan het fijner?

Maar zie nu dat antwoord.

Is het wel een antwoord?

"God wil dat aan zijn gerechtigheid wordt voldaan".

Dat lijkt een koude douche.

Je wilt het weer goed hebben en je belijdt schuld - *"We hebben naar Gods rechtvaardig oordeel in tijd en eeuwigheid straf verdiend"* - maar je krijgt te horen: *God wil dat aan zijn gerechtigheid wordt voldaan. Daarom moeten we betalen."*

Kan het niet anders?

Dan zeggen veel mensen: Ja, het moet anders.

Deze zondagen zijn te verstandig, te intellectueel.

Ze wringen ons verstaan van het Evangelie in een ongelukkig denkschema.

Het is dat er teksten bij staan.

Nou, eerlijk gezegd kunnen we inkomen in die kritiek.

Want wat hier geleerd wordt, is ook voor ons niet gemakkelijk.

Ook wij hebben liever een evangelie naar de stijl van: "Zand er over".

Dat streelt je gevoel van eigenwaarde.

Want je hoeft niet van genade te leven. Je kunt zelf wat presteren.

Maar in de bijbel is het allemaal genade wat de klok slaat.

God zegt nooit: Zand er over.

Wel: Bloed er over.

Want Hij is de God die van geen wijken weet.

Daarom geldt ook hier dat Hij over onze zonden toornst en die straffen wil. Dat is niet hard.

Het laat zien dat zijn hart nog steeds vol liefde is.

Toen wij die liefde verguisden, gaf Hij het niet op maar Hij hield vol.

Ik denk aan wat we gelezen hebben in Ez. 16.

Israël heeft de HERE diep gekrenkt!

Ik heb u, zegt Hij, als baby van de mestvaalt geraapt.

U lag daar trappend in uw bloed.

Ik heb u in leven gehouden en verzorgd en met liefde opgevoed tot een knappe vrouw.

En toen kwam het uur van de liefde: *"Ik ging onder ede mijn verbond met u aan, luidt het woord van de HERE Here. Zo werd u de mijne"*.

Maar de bruid die zoveel zorg en liefde ondervond, werd een hoer.
Daarom zal aan haar het oordeel worden voltrokken.

Het is *"nu de tijd waarop u een voorwerp van smaad bent voor de dochters van Aram en al zijn naburen, voor de dochters van de Filistijnen die leedvermaak over u hebben, overal om u heen. Uw schanddadens en uw gruwelen -u zult ze dragen, luidt het woord van de HERE Here."* (vs. 57v.)

Heeft de HERE het nu opgegeven?
Ziet Hij af van het paradijs?
Het slot van dat hoofdstuk doet ons anders zien.
Maar Ik zal mijn verbond oprichten *"wanneer Ik voor u verzoening doe voor alles wat u gedaan hebt, luidt het woord van de HERE Here."*

Is dat niet mooi?
Israël heeft het verknoeid. Mensen, wat een zonden!
Toch blijft de HERE denken aan zijn verbond.
Ook zonder dat Hij een spoor van bekering ziet!
Israël is zijn verleden vergeten.
Het schaamt zich niet. Het zet een grote mond op tegen God.
Als de HERE denkt aan het verbond uit hun jeugd dan is dat genade.
Hij handhaaft dat verbond.
Hij herstelt het ook.
Ik zal verzoening doen, zegt Hij, over al wat u gedaan hebt.
Het is de stijl van Ps. 65: "Onze overtredingen - Gij verzoent ze."
En van Ps. 130: "Hij zelf zal Israël verlossen uit al zijn benauwdheden."
Maar dit niet tot elke prijs!
Hij zegt niet; Laat die zonde maar.
Hij blijft bij de eis van het verbond.
Ik doe het, zegt Hij, opdat u de herinnering bewaart en u schaamt en uw mond niet meer (brutaal) open doet.
Dat is kort en goed: Hij wil zijn bruid, Hij wil haar liefde terug.
Dat is ook de boodschap van zondag 5.
'Betalen' is niet hard.
Het is het appel van Gods liefde op ons.
De HERE blijft denken aan het paradijsverbond met zijn belofte dat we met Hem in de eeuwige heerlijkheid leven zullen.
Dat is Hem zo ernst dat Hij Adam opzocht en hem beloofde zijn Zoon als Verlosser te geven.
Hij beloofde 'een ander te geven: De Andere. De Here Jezus Christus.
Antwoord 12 zinspeelt daarop.
Daarom is wat hier staat niet 'ijskoud', het gaat hier over het ABC van onze verlossing!
Want vergeet niet dat elk verbond twee delen heeft: een belofte en een eis.
Dat gold ook voor Adam al.
Wat maakte de HERE hem rijk: Onderkoning in een volmaakte wereld met een schat van een vrouw als hulp er bij!
Maar het verplichtte ook.
Ze moesten de HERE en elkaar liefhebben.
Dat eiste Gods gerechtigheid.
Die eiste hen helemaal op: met hart en ziel en verstand en krachten.
Ze mochten juichend naar de HERE gaan en onder zijn bescherming staan. Maar die adeldom verplichtte.
Ze moesten Hem hun liefde wijden, zijn naam belijden.
'Betalen'. Dat woord kwam niet pas na de val in Gods woordenboek.
Het stond er ook daarvoor al in.
'Betalen' is een verbondswoord.
Het is dat je in het verbond elkaar geeft, waar ieder recht op heeft.
Net als in het huwelijk.

Als man en vrouw houd je van elkaar.
Niet vrijblijvend. Nee, je hebt je door het huwelijk daartoe verplicht.
Zo zijn wij verplicht om de HERE onze liefde te wijden.
Daar staat Hij op!
In het verbond gaf Hij Zichzelf.
Dat is het wonder van ons leven.
Jij, klein, zondig mensje mag weer Gods kind zijn. Geweldig!
Maar het is ook verplichtend.
Want Hij maakt aanspraak op onze liefde.
"Geef Mij je hart", zegt Hij.
Dat is onze verbondsplicht.
Voldoen we daaraan dan betalen we.
We geven Vader waar Hij recht op heeft.
En meteen betaalt Hij, waarop Hij ons recht gaf.
Hij omgeeft ons met welbehagen.
Daartoe heeft Hij zich verplicht.
'Betalen' is niet: De stok achter de deur. Of de vuist op tafel.
Het is:
in het verbond elkaar genoegdoening geven; wij aan God, God aan ons.
Dat maakt deze zondag zo prachtig!
Ook toen wij ontrouw werden, bleef God Zichzelf gelijk.
Daarom vraagt Hij volkomen betaling.
We staan hier bij het hart van het Evangelie.
God blijft ons zoeken: Adam, waar ben je?
Maar dat maakt het tegelijk ook moeilijk.
Want door eigen schuld is de betalingsplicht enorm verzaamd.
Ze betekent nu een dubbele plicht.
Met onze geloften moeten we ook onze schuld betalen.
Heel het betalingstekort moet worden aangevuld.
Er moet verzoening tot stand worden gebracht.
En dit met een gewillig hart!
Gods gerechtigheid is niet alleen meer eisende maar ook toornende gerechtigheid.
We worden echt niet zo maar verlost: Zand er over.
Nee, verzoening door voldoening.
We moeten ons daarom niet van de wijs laten brengen door die propaganda die zegt, dat het wel mee zou vallen omdat God liefde is.
We moeten ons ook er voor wachten om het met de zonde op een akkoordje te gooien:
Och, God vergeeft wel.
Reken daar niet op!
Want Hij handhaaft zijn recht op ons.
Hij doet dat totaal en radicaal: heel uw hart, heel uw ziel, heel uw verstand en alle krachten.
Vader staat op onze volle liefde en onze volle gehoorzaamheid.
Korting kent Hij niet. En verjaring van schuld is er niet bij.
Wie hem negeert, blijft vallen onder het oordeel van zondag 4.
Net als in Ez. 16 ontwaakt dan Gods liefde die gehoond wordt en gesmaad. Dat neemt Hij niet. Net zo min als wijzelf dat nemen.
Maar het geloof is getroost.
Zondag 5 is niet koud, nee, hier is de liefde van Vader die verder wil.
Hij stuurde ons weg uit het eerste paradijs.
Maar Hij handhaafde zijn recht.
Want Hij wil naar het tweede paradijs.
Het uur van de liefde moet komen bij de bruiloft van het Lam!
Zeker, dan is zijn betalingseis onnoemelijk zwaar.
Door eigen schuld voor ons te zwaar.
Maar Hij zoekt zijn tent op aarde en wat zijn liefde wil bewerken, ontzegt Hem zijn vermogen niet!

2. Dat is het tweede: We horen hier van frustrerende liefde.
 Want daar moeten we het toch van hebben.
 Hier geldt helemaal, wat we in Ez. 16 gelezen hebben: "Ik zal een eeuwig verbond met u oprichten, wanneer Ik over u verzoening doe."
 Het is geweldig dat Vader nog dezelfde is.
 Maar voor het vlees is het een verschrikking.
 Want het betekent, dat wij betalen moeten, u, ik, jullie.
 Die verbondsplicht kunnen we niet op een ander schuiven.
 Stel je voor dat een vreemde zou moeten doen, wat Gods bruid moet doen.
 Dat kan toch niet?
 Wie kan je bruid vervangen?
 Als er een ander is -en Hij is er! - dan moet hij één van ons zijn: mens!
 God wil dat aan zijn gerechtigheid wordt voldaan.
 Dat is heerlijk, want Hij handhaaft de stijl van het begin.
 Het is verschrikkelijk, want alleen wij mogen betalen.
 Want aan ons alleen bewees Hij de eer om zijn kinderen te zijn.
 Niemand werd zo begenadigd als wij.
 Daarom wordt er ook het meeste van ons gevraagd.
 Dat was voor de val om te huiveren van geluk.
 Het is nu om te huiveren van ongeluk.
 Want geen schepsel dat zo voor ons kan voldoen.
 Stel dat iemand het zou willen - en de engelen hadden het vast wel gewild - betalen kan hij nooit.
 Hoogstens kan hij afbeelding zijn, zoals de dieren van het Oude Verbond "schaduw en afbeelding" van de Here Jezus waren.
 Maar voldoen? Nee!
 In brandoffers en schuldoffers heeft God geen behagen.
 Hoewel ze naar de wet gebracht werden!
 Wat krijg je het ook bij deze zondag te kwaad.
 Want kunnen wij voldoen?
 Telkens is en wordt deze vraag met "ja" beantwoord.
 Onder het Oude Verbond.
 In de vroegere en latere kerkgeschiedenis. Ook vandaag.
 Men denkt zo gering van de zonde dat men van geen verzoening weten wil. De Here Jezus zou zich alleen solidair hebben verklaard met ons.
 Hij ging naast ons staan om ons de weg te wijzen uit onze ellende naar de heerlijkheid.
 Maar we moeten het zelf doen.
 Misschien wel 90% Van de wereldbevolking leeft bij de illusie dat je het zelf kunt doen.
 Vandaar die kritiek op deze zondag.
 Dat maakt deze zondag ook brandend actueel.
 Want de neiging om mee te praten is er ook bij ons.
 Per slot van rekening is 'van genade leven' voor niemand een pretje.
 Verzet daartegen is er telkens ook bij ons.
 Ursinus en Olevianus, de opstellers van de catechismus, hebben goed geweten waarom ze onze jongens en meisjes deze zondag lieten leren.
 Dat was niet een kwestie van intellectualisme, van een verstandelijk beredeneren.
 Intellectualisme is juist dat je tegen de bijbel in jezelf blijft promoveren, of te wel dat je zelf in een hogere rang overgaat
 Dan haal je een streep door het woord 'genade'.
 En daaraan mankeert het soms ook bij ons!
 Die zelfpromotie is iets dat we moeten afleren.
 En het willen leven van genade moeten we aanleren.
 Heel ons leven lang.
 Daarom moeten we er vroeg mee beginnen.
 Een goed gereformeerde opvoeding, gereformeerde scholen en gedegen catechisaties zijn een levenskwestie!

Kunnen we zelf betalen?

U, ik, jullie?

Want zo persoonlijk moet u die vraag lezen, broeders en zusters.

Jullie ook, jongelui.

Kunnen wij, zoals we hier zitten, groot en klein, gereformeerd tot en met, of misschien mensen van de achterste bank, kunnen wij betalen?

Het antwoord is om een kleur van te krijgen.

"Op geen enkele manier, maar wij maken juist de schuld elke dag groter."

Daar sta je met je goede gereformeerde gedrag.

Ook met onze liefde is het nog lang niet in orde.

Ze is een frustrerende, tegenvallende, God telkens weer teleurstellende liefde. We hoeven echt niet de borst vooruit te steken: "Vader, ik dank U dat ik niet ben als deze of die."

Zeker, er is liefde. Er is ook gehoorzaamheid.

God zij dank door Jezus Christus, onze Here!

Hij leert ons door zijn Geest weer te wandelen door de liefde.

Maar het is nog een begin. Zelfs een klein begin.

We komen nog veel te kort. Zelfs meer dan we door hebben.

Want afdwalingen, wie bemerkt ze?

Ook onze beste werken zijn bevuilt door zonden.

Vader heeft daardoor nog veel verdriet van ons.

We kunnen Psalm 130 niet uit ons kerkboek scheuren.

Bovendien kunnen we ook onszelf niet verlossen.

"Geen schepsel dat alleen maar schepsel is, kan de last van de eeuwige toom van God tegen de zonde dragen en andere schepselen daarvan verlossen". Dat geldt ook voor ons!

Mozes zei eens: "HERE, vergeef toch dit volk en zo niet "Delg mij uit het boek dat Gij geschreven hebt."

Hij wist niet wat hij vroeg. Want geen mens kan God zien en leven.

Laat staan dat hij met God kan vechten en leven.

Wie kan het volhouden in de hitte van zijn toom? U, jullie, ik?

Dat, broeders en zusters, jongens en meisjes, is de schrik van dit evangelie. Het plaatst ons met de rug tegen de muur waarop ieder die het zelf wil doen, te pletter moet lopen.

Er is geen uitgang en geen doorgang.

Wie zal de losprijs aan God in tijd of eeuwigheid voldoen?

Mensen, wat een zondag!

Ik kan me best voorstellen dat men hem schrappen wil.

Het is geen pretje om dit te belijden.

Maar het is wel heilzaam.

Het dwingt je om van jezelf af naar Gods Verlosser te zien.

Daar is het deze zondag nu om te doen.

We moeten op Jezus Christus zien!

3. Dat is het derde: We horen van gevende liefde.

Want nu is er nog die laatste vraag.

Een dringende vraag vanwege die potdichte muur.

"Wat voor Middelaar en Verlosser moeten we dan zoeken?"

Op die vraag is maar één antwoord mogelijk:

Hij moet "echt en rechtvaardig mens zijn en toch sterker dan alle schepselen, dat wil zeggen: Hij moet tegelijk echt God zijn."

Onze Verlosser moet van de HERE komen.

Dat is het enig juiste adres.

Want Hij is dezelfde: de God die van geen wankelen weet.

Hij verlangt vurig naar het herstelde paradijs.

Daarom is er verlossing bij Hem.

En daar moeten wij het van hebben!
We kunnen niet eens vrede opaarde stichten.
Als we het proberen, escaleert de boel telkens weer.
Denk maar aan al die ellende die er overal in de wereld is.
In het grote heelal is er maar één Vredestichter: De HERE, onze God, die vrede heeft
gemaakt door het bloed van zijn Zoon.
Hij bleef zo op zijn stuk staan dat Hij die Zoon gegeven heeft.
En toen legde Hij onze verplichtingen en onze schuld op Hem.
In die weg heeft Hij Ez. 16 vervuld: " Maar Ik zal mijn verbond met u uit de dagen van
uw jeugd gedenken en een eeuwig verbond met u oprichten (...) wanneer Ik voor u
verzoening doe voor alles, wat u gedaan hebt, zegt de HERE Here." Ik!
Hij, de HERE, heeft ons verlost.
Zijn liefde deed de hemel scheuren.
Hij gaf zijn Zoon die als Borg voor ons heeft betaald.
Helemaal afbetaald!
Dat houden we vast tegenover alle betweters die ons dit evangelie willen ontfutselen.
De harten omhoog, broeders en zusters, jongens en meisjes!
Met de krachten van hier beneden redt u het niet.
Maar Gods eigen Zoon heeft het gered.
Hij heeft vrede gemaakt door het bloed van het kruis.
Zo komt Gods vrede rijk. En wat voor een rijk!
De Here Jezus heeft de scheidsmuur afgebroken.
Blank en bruin, geel en zwart heeft Hij één gemaakt door het kruis, waaraan Hij de
vijandschap gedood heeft.
Het wordt een pluriforme / een veelvormige, maar tegelijk eenstemmige schaar uit alle
geslachten en volken en naties en talen.
Dat heeft Gods liefde bewerkt: Alle volken samen op het bruiloftsfeest!

Amen.